

MATEMATIKA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

minden vizsgázó számára

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

ERETTSÉGI VIZSGA · 2022. május 3.

Fontos tudnivalók

Formai előírások:

- Kérjük, hogy a dolgozatot a vizsgázó által használt színtől eltérő **színű tollal, olvas-hatón** javítsa ki.
- A feladatok mellett található szürke téglalapok közül az elsőben a feladatra adható maximális pontszám van, a javító által adott **pontszám a** mellett levő **téglalapba** kerüljön.
- Kifogástalan megoldás** esetén kérjük, hogy a maximális pontszám feltüntetése mellett kipipálással jelezze, hogy az adott gondolati egységet latta, és jónak minősítette.
- Hányos/hibás megoldás esetén kérjük, hogy a **hiba jelzése** mellett az egyes **részpontszámokat** is írja ra a dolgozatra. Ha a dolgozat javítását jobban követhetővé teszi, akkor a vizsgázó által elvészett részponstszámok jelzése is elfogadható. Ne maradjon olyan részlet a megoldásban, amelyről a javítás után nem nyilvánvaló, hogy helyes, hibás vagy fölösleges.
- A javítás során alkalmazza az alábbi jelöléseket.
 - helyes lépés: *kijelölés*
 - elvi hiba: *kétszeres aláhúzás*
 - számolási hiba vagy más, nem elvi hiba: *egyszeres aláhúzás*
 - rossz kiinduló adattal végezett helyes lépés: *szaggatott vagy áthúzott kijelölés*
 - hiányos indoklás, hiányos felsorolás vagy más hiány: *hiányjel*
 - nem érthető rész: *kérdezje el/vagy hullámvonal*
- Az ábrán kívül ceruzával írt részleteket ne értekelje.

Tartalmi kérések:

- Egyes feladataknál több megoldás pontozását is megadtuk. Amennyiben azoktól eltérő **megoldás** születik, keresse meg ezen megoldásoknak az útmutatót egyes részleteivel egyenértékű részeit, és ennek alapján pontozzon.
- A pontozási útmutató pontjai tovább **honthatók, ha csak az útmutatót más képp nem rendelkezik**. Az adható pontszámok azonban csak egész pontok lehetnek.
- Ha a megoldásban **számoslati hiba**, pontatlanság van, akkor csak arra a részre nem jár pont, ahol a tanuló a hibát elkövette. Ha a hibás részeredmények helyes gondolatmenet alapján tovább dolgozik, és a megoldandó probléma lényegeben nem változik meg, akkor a következő részponstszámokat meg kell adni.
- Elvi hibát** követően egy gondolati egységen belül (ezeket az útmutatóban kettős vonal jelzi) a formálisan helyes matematikai lépésekre sem jár pont. Ha azonban a tanuló az elvi hibával kapott rossz eredménnyel – mint kiinduló adattal – helyesen számol tovább a következő gondolati egységekben vagy részkerdésekben, akkor ezekre a részekre kapja meg a maximális pontot, ha a megoldandó probléma lényegeben nem változott meg.
- Ha a megoldási útmutatóban zárójelben szerepel egy **megjegyzés vagy mértékégyseg**, akkor ennek hiánya esetén is teljes értékű a megoldás.

6. Egy feladatra adott többfélre megoldási próbálkozás közül a **vizsgázó által megjelölt változat értékkelhető**. A javítás során egyértelműen jelezze, hogy melyik választot értékelte, és melyiket nem.
7. A megoldásokért **jutalompont** (az adott feladatra vagy feladatrészre előírt maximális pontszámot meghaladó pont) **nem adható**.
8. Egy feladatra vagy részfeladatra adott összpontszám **nem lehet negatív**.
9. Az olyan részszámításokért, részlépésekért nem jár **pontlevonás**, melyek hibásak, de amelyeket a feladat megoldásához a vizsgázó ténylegesen nem használ fel.
10. A gondolatmenet kifejtése során a **zeszszámológep használata – további matematikai indoklás nélkül – a következő műveletek elvégzésére fogadható el: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, hatványozás, gyökvonás, $n!$, $\binom{n}{k}$** kiszámítása, a függvénytáblázatban fellelhető táblázatok helyettesítése (sin, cos, tg, log és ezzek inverzei), a π és az e szám közelítő értékének megadása, nullára rendezett másodfokú egyenlet gyökeitnek meghatározása. További matematikai indoklás nélkül használhatók a számológépek bizonyos statisztikai mutatók kiszámítására (átlag, szórás) abban az esetben, ha a feladat szövege kifejezetten nem követeli meg az ezekkel kapcsolatos részletszámítások bemutatását is. **Egyéb esetekben a géppel elvégzett számítások indoklás nélküli lépéseknek számítanak, azokért nem jár pont.**
11. Az ábrák bizonyító erejű felhasználása (például adatok leolvasása méréssel) nem elfogadható.
12. **Valószinűségek** megadásánál (ha a feladat szövege másképp nem rendelkezik) a szálléltérben megadott helyes válasz is elfogadható.
13. Ha egy feladat szövege nem ir elő kerektísi kötelezettséget, akkor az útmutatóban megadott elterjő, észszerű és helyes kerekítésekkel kapott rész- és végeredmény is elfogadható.
14. **A vizsgafeladatsor II. B részében kitűzött 3 feladat közül csak 2 feladat megoldása értékkelhető.** A vizsgázó az erre a céira szolgáló négyzetben – feltételesen – megjölte annak a feladatnak a sorszámát, amelynek értékkelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ennek megfelelően a megjelölt feladatra esetlegesen adott megoldást nem kell javítani. Ha a vizsgázó nem jelölte meg, hogy melyik feladat értékkelést nem kéri, és a választás ténye a dolgozatból sem derül ki egyértelműen, akkor a nem értékkelendő feladat automatikusan a kitüzzött sorrend szerinti utolsó feladat lesz.

I.

1.	$B = \{1; 2; 3; 4\}$	2 pont	Összesen: 2 pont
2.	$(\text{Pitagorasz-tétellel}): \sqrt{26^2 - 10^2} = 24 \text{ cm}$	2 pont	Összesen: 2 pont

3.	-3	2 pont	Összesen: 2 pont
4.	$(840 : 0,35) = 2400 \text{ Ft}$	2 pont	Összesen: 2 pont

5.	A grafikon lineáris függvény grafikonja, melynek meredeksége 2, az y tengelyt a (-1) -ben metszi,	1 pont	Összesen: 3 pont
	és a megfelelő intervallumon van ábrázolva.	1 pont	

6.	A megadott öt pozitív egész szám átlaga 4, egyetlen módszsa 3.	1 pont	Összesen: 2 pont
	Néhány példa a jó megoldásra: 3, 3, 3, 3, 8, vagy 2, 3, 3, 3, 9, vagy 1, 2, 3, 3, 11.	1 pont	
	Egy helyes, vagy két helyes és egy hibás válasz esetén 1 pont jár.	2 pont	

18. d) első megoldás			
Három kockával összesen $(6 \cdot 6 \cdot 6 =) 216$ -féléképen dobhatunk.		1 pont	
$(5 \cdot 5 \cdot 5 =) 125$ -féléképpen dobhatunk úgy, hogy nincs 5-ös a dobásaink között.		1 pont	
$(216 - 125 =) 91$ esetben lesz 5-ös a dobott számok között.		1 pont	
A keresett valószínűség $\frac{91}{216} (\approx 0,42)$.		1 pont	Összesen: 4 pont

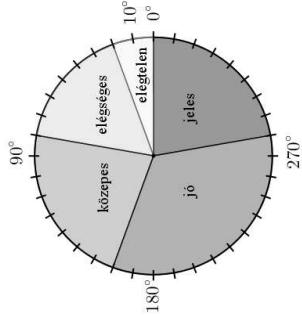
18. d) második megoldás			
Annak a valószínűsége, hogy egy kockával dobva nem 5-öst dobunk: $\frac{5}{6}$.		1 pont	
Annak a valószínűsége, hogy harom kockával dobva egyik dobás sem 5-ös: $\left(\frac{5}{6}\right)^3$.		1 pont	
Annak a valószínűsége, hogy harom kockával dobva legalább az egyik dobás 5-ös: $1 - \left(1 - \frac{5}{6}\right)^3 = \frac{91}{216}$.		1 pont	Összesen: 4 pont

18. d) harmadik megoldás			
Annak a valószínűsége, hogy minden kockával 5-öst dobunk: $\left(\frac{1}{6}\right)^3 = \frac{1}{216}$.		1 pont	$\frac{1}{6}$
Annak a valószínűsége, hogy minden kockával dobva pontosan két 5-öst dobunk: $\left(\frac{3}{2}\right) \cdot \left(\frac{1}{6}\right)^2 \cdot \left(\frac{5}{6}\right) = \frac{15}{216}$.		1 pont	$\left(\frac{3}{2}\right) \cdot \left(\frac{1}{6}\right)^2 \cdot \frac{5}{6}$
Annak a valószínűsége, hogy minden kockával dobva pontosan egy 5-öst dobunk: $\left(\frac{3}{1}\right) \cdot \left(\frac{1}{6}\right) \cdot \left(\frac{5}{6}\right)^2 = \frac{75}{216}$.		1 pont	$\left(\frac{3}{2}\right) \cdot \left(\frac{1}{6}\right)^2 \cdot \frac{5}{6}$
A kérdézzett valószínűség ezek összege, azaz $\frac{91}{216}$.		1 pont	Összesen: 4 pont

18. a)	(Páros számokat dobottak, és az összegük 6-nál kisebb volt, így) a két dobott szám csak a 2, 2 lehetett.	1 pont
	A nyeremény ($4 \cdot 20 + 3 \cdot 20 + 2 \cdot 20 = 180$ pont).	1 pont
	Andreának tehát ($180 - 60 =$) 120 ponttal nőtt a pontszáma, így a játék végeén ($120 + 120 =$) 240 pontia lett.	1 pont
	Összesen: 4 pont	

18. b)	Két páratlan számot dobottak, melynek az összege legalább 6, így a lehetséges dobások:	1 pont
	1, 5 (valamilyen sorrendben);	2 pont
	3, 3;	
	3, 5 (valamilyen sorrendben);	
	5, 5.	
	Összesen: 3 pont	

18. c)	Ha x ponttal fogadott az A eseményre, akkor $2x$ ponttal fogadott az E-re, és $70 - 3x$ ponttal fogadott a D eseményre.	1 pont
	A feladat szövege alapján:	2 pont
	$4 \cdot x + 2 \cdot (70 - 3x) + 3 \cdot 2x = 200$.	
	$4x + 140 = 200$	1 pont
	$x = 15$, azaz Balázs 15 ponttal fogadott az A eseményre.	1 pont
	Ellenorzés (30 ponttal fogadott az E, $70 - 45 = 25$ ponttal fogadott a D eseményre, és $4 \cdot 15 + 2 \cdot 25 + 3 \cdot 30 = 200$ valóban).	
	Összesen: 6 pont	

8.	$\left(\frac{(10-2) \cdot 180^\circ}{10} = 180^\circ - \frac{360^\circ}{10} \right) = 144^\circ$	2 pont
	Összesen: 2 pont	
9.		
	$4^x = 32$	1 pont
	$x = \log_4 32$	1 pont
	$x = 2,5$	1 pont
	Összesen: 3 pont	
10.	<i>Ez a pont akkor is jár, ha ez a gondolat csak a megoldásból derül ki.</i>	
	$360^\circ : 18 = 20^\circ$, így az egyes osztályzatokat áprázoló körcírek középponti szögei rendre: $20^\circ, 60^\circ, 80^\circ, 120^\circ, 80^\circ$.	1 pont
		
	<i>Ez a pont akkor is jár, ha ez a gondolat csak a megoldásból derül ki.</i>	1 pont
	Összesen: 3 pont	

12.	Lehet 2 ismérőse, az ehhez tartozó gráf:	1 pont	
	Lehet 4 ismérőse, ebben az esetben a gráf:	1 pont	

17. d) első megoldás	A háromszög egyik oldalának hossza: $AC = 3\sqrt{2} \approx 4,24$ (cm), másik oldalának hossza: $CE = 3$ (cm), a két oldal által bezárt szöge: $\angle ACE = 45^\circ + 60^\circ = 105^\circ$.	2 pont	$AC = \sqrt{3^2 + 3^2} = \sqrt{18} = 3\sqrt{2}$
	$T_{ACE} = \frac{3\sqrt{2} \cdot 3 \cdot \sin 105^\circ}{2} \approx 6,15 \text{ (cm}^2)$	1 pont	
		Összesen: 6 pont	
17. d) második megoldás	A négyzet és a szabályos háromszög területe együttes $3^2 + \frac{3^2 \cdot \sqrt{3}}{4} = 9 + 2,25 \cdot \sqrt{3} \approx 12,90 \text{ cm}^2$.	2 pont	
	Az ABE háromszög AB -hez tartozó magassága $1,5$ (cm), az ABE háromszög területe tehát $2,25 \text{ (cm}^2)$. Az ADC háromszög területe $4,5 \text{ (cm}^2)$. Tehát a kérdezett terület: $9 + 2,25 - \sqrt{3} - 4,5 \approx 6,15 \text{ (cm}^2)$.	1 pont	
		Összesen: 6 pont	
17. e) első megoldás	$BA = 3 \text{ cm}, BC = 3 \text{ cm}, BE = 3 \text{ cm}$	1 pont	
	Mivel a B pont egyenlő távolságra van a három csúcsról, ezért a B pont az ACE háromszög körülírt körének közeppontja. (Igy az állítást beláttuk.)	2 pont	
		Összesen: 3 pont	
17. e) második megoldás	Ez a pont akkor is jár, ha ez a gondolat csak a megoldásból derül ki.	1 pont	
	A háromszög körülírt körének középpontja bármely két oldalfelező merőleges metszéspontjaként is megkapható. Az AC (átló) oldalfelező merőlegese a BD általú egyenes, így átmegy a B ponton. Az EC oldal felezőmerőlegese (a BCE szabályos háromszög magasságvonala) is átmegy a B ponton. (Tehát az állítás igaz.)	1 pont	
		Összesen: 3 pont	

17. b)

A kicsi, szürke, nem lyukas négyzet és
a kicsi, fehér, nem lyukas négyzet bekarikázása.

Összesen: **2 pont**

17. c) első megoldás

Összesen $\binom{16}{2}$ -félétéppen húzhatunk.

1 pont

A készletben 4 darab kicsi háromszög van. Közülük $\binom{4}{2}$ -félétéppen húzhatunk kettkötő (kedvező esetek száma).

1 pont

A keresett valószínűség: $\frac{\binom{4}{2}}{\binom{16}{2}} =$

$= \frac{6}{120} (= 0,05)$.

1 pont

Összesen: **4 pont**

II. A**13. a)**

Közös nevezőre hozunk:

$$\frac{9x+3}{6} + \frac{2x-2}{6} = 13$$

 $9x+3+2x-2=78$
 $11x=77$
 $x=7$

Ez a pont akkor is jár, ha ez a gondolat csak a megoldásból derül ki.

1 pont

13. b) első megoldás

Négyzetre emelünk: $x-1=49-14x+x^2$.
 $x^2-15x+50=0$

Az egyenlet gyökei $x_1=5$ és $x_2=10$.

Ellenorzés: az 5 megoldása az eredeti egyenletnek, $1 \leq x \leq 7$ feltétel mellett a 10 nem megoldása az eredeti egyenletnek.

1 pont

13. b) második megoldás

Grafikus megoldás:

$y=7-x$

$y=\sqrt{x}-1$

$y=x^2$

$y=49-14x+x^2$

$y=15x-50$

$y=1$

$y=-1$

$y=0$

$y=14x-49$

14. a)		
(A mértani sorozat hányadosát q -val jelölve):	1 pont	
$a_4 = 0,75 \cdot q^3 = 6.$		
Ebből $q^3 = 8,$	1 pont	
azaz $q = 2.$	1 pont	
$S_{20} = 0,75 \cdot \frac{2^{20}-1}{2-1} =$	1 pont	
$= 786\,431,25$	1 pont	
Összesen: 5 pont		

14. b) első megoldás

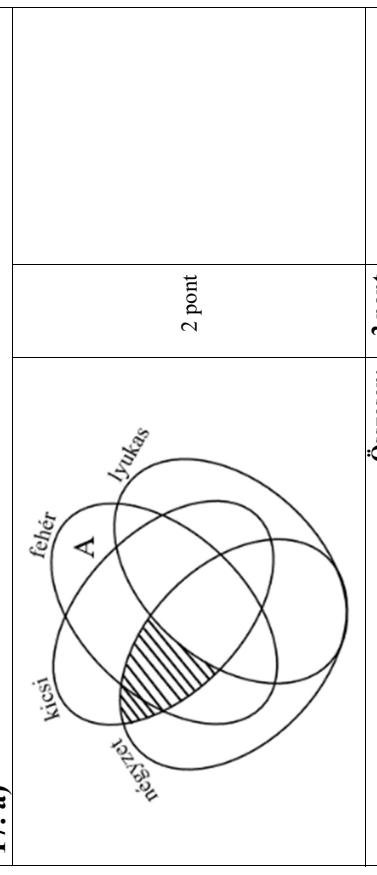
A sorozat első tagját a -val, különbségét d -vel jelölve, a szöveg alapján: $a + (a+d) + (a+2d) = 18,$	1 pont
valamint $(a+2d) + (a+3d) = a + (a+d) + 28.$	1 pont
A második tag $2d$ -vel nagyobb az elsőnél, a negyedik tag $2d$ -vel magyarabb a másodiknál, így $4d = 28.$	
A második egyenleteből $d = 7.$	2 pont
Ezt az első egyenletbe helyettesítve $a = -1.$	1 pont
A sorozat 20. tagja: $a_{20} = 132.$	
$S_{20} = \frac{-1+132}{2} \cdot 20 = 1310$	2 pont
Összesen: 7 pont	

14. d) első megoldás

16. d) első megoldás		
A négy esücsot az E, F, G és H betükkel ($4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 =$)	1 pont	
24-féle képpen betűzhetjük meg (összes eset).		
Az E jelű csúcs 4 helyen lehet.	1 pont	
Innen 2 irányban is lehet szabályos hetűzni (az irány előttében után a hetűzés már egyenelmi), így a kedvező esetek száma $4 \cdot 2 = 8.$	1 pont	
A keresett valószínűség: $\frac{8}{24} \left(= \frac{1}{3} \right).$	1 pont	
Összesen: 5 pont		

16. d) második megoldás

Az E betű helyét valamelyik csúcshoz rögzítjük.	1 pont
Ekkor a többi betű 3!-féle képpen helyezhetjük el.	1 pont
Az összes eset száma így 6.	
Ezek közül 2 kedvező, szabályos hetűzésű.	2 pont
A keresett valószínűség: $\frac{2}{6} \left(= \frac{1}{3} \right).$	1 pont
Összesen: 5 pont	

17. a)**14. b) második megoldás**

A sorozat második tagját b -vel, különbségét d -vel jelölve, a szöveg alapján: $(b-d) + b + (b+d) = 18,$ ahonnan $b = 6.$	1 pont
A második feltétel szerint $(b+d) + (b+2d) = (b-d) + b + 28,$ ahonnan $d = 7.$	1 pont
Igy a sorozat első tagja: $b-d = -1.$	1 pont
$S_{20} = \frac{-1+19 \cdot 7}{2} \cdot 20 = 1310$	2 pont
Összesen: 7 pont	

Összesen: 2 pont	
--------------------------------	--

16. c) második megoldás

A kérdéses szöget bezáró két vektor koordinátái:
 $\overrightarrow{BA} = (-1; 4)$; $\overrightarrow{BC} = (5; 2)$.

A két vektor skaláris szorzata a koordinátkal:
 $\overrightarrow{BA} \cdot \overrightarrow{BC} = (-1) \cdot 5 + 4 \cdot 2 = 3$.

A két vektor hossza: $|\overrightarrow{BA}| = \sqrt{(-1)^2 + 4^2} = \sqrt{17}$,
 $|\overrightarrow{BC}| = \sqrt{5^2 + 2^2} = \sqrt{29}$.

A közeztárt szöget φ -vel jelöltve a két vektor skaláris szorzata definíció szerint:

$$\overrightarrow{BA} \cdot \overrightarrow{BC} = \sqrt{17} \cdot \sqrt{29} \cdot \cos \varphi.$$

A felirt skaláris szorzatok egyenlők, így

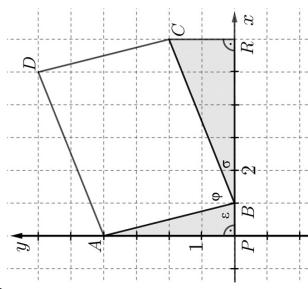
$$\cos \varphi = \frac{3}{\sqrt{17} \cdot \sqrt{29}},$$

azaz $\varphi \approx 82,2^\circ$.

Összesen: 6 pont

16. c) harmadik megoldás

(Legyen az A pont merőleges vetülete az x tengelyen $P(0; 0)$, a C ponté pedig $R(6; 0)$. A kérdéses hegyszöget jelölje φ , a mellett lévő két hegesszöget pedig ε és σ .)

Az APB derékszögű háromszögben:

$$\tan \varepsilon = \frac{4}{1},$$

Hasonlónan az BRC derékszögű háromszögben:

$$\tan \sigma = \frac{2}{5},$$

$$\sigma \approx 21,8^\circ.$$

$$\varphi = 180^\circ - \sigma - \varepsilon \approx 82,2^\circ$$

Összesen: 6 pont

15. a)

A doboz térfogata: $V = 13^2 \cdot \pi \cdot 18 \approx$
 $\approx 9557 \text{ cm}^3$,

azaz kb. 9,6 liter.

Összesen: 4 pont

15. b)

Egy ilyen méretű forgáshenger felszíne:
 $2 \cdot 13^2 \cdot \pi + 2 \cdot 13 \cdot \pi \cdot 18 \approx$
 $\approx 2532 \text{ cm}^2$.

Az egy dobozhoz felhasznált lemez területe tehát
 $1,18 \cdot 2532 \approx 2988 \text{ cm}^2 \approx$
 $\approx 0,3 \text{ m}^2$,

így 1000 doboz elkészítéséhez kb. 300 m² fémlemez szükséges.

Összesen: 5 pont

15. c) első megoldás

Mivel $800 : 2000 = 2 : 5$, ezért a legkisebb doboz ára legyen (forinban számolva) 2x, a középső 5x.
 $2x + 5x = 2100$
 $x = 300$

A legkisebb doboz ára ($2 \cdot 300 = 600$ Ft, a középső doboz ára pedig ($5 \cdot 300 = 1500$ Ft).

Összesen: 4 pont

15. c) második megoldás

A legkisebb doboz ára legyen (forinban számolva)
 $800x$, a középsőe $2000x$.
 $800x + 2000x = 2100$
 $x = 0,75$

A legkisebb doboz ára ($800 \cdot 0,75 = 600$ Ft, a középső a középső doboz ára pedig ($2000 \cdot 0,75 = 1500$ Ft).

Összesen: 4 pont

II. B

16. a) első megoldás

Az egyenes egy irányvektora: $\vec{AB}(1; -4)$,	1 pont
egy normálvektora: $(4; 1)$,	1 pont
így az egyenes egyenlete: $4x + y = 4$.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. a) második megoldás

Az egyenes az y -tengelyt a $b = 4$ -nél metszi,	1 pont
meredeksége pedig $m = -4$,	1 pont
így az egyenes egyenlete $y = -4x + 4$.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. b) első megoldás

$\vec{AD} = ((5, 6) - (0, 4)) = (5; 2)$	2 pont
$\vec{BC} = ((6, 2) - (1, 0)) = (5; 2)$	2 pont
Mivel a négyzög két szemközti oldalvektora egyenlő (és így két szemközti oldal párhuzamos és egyenlő hosszú), az állítást belátuk.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. b) második megoldás

A négyzög oldalainak hossza: $ AB = DC = \sqrt{1^2 + (-4)^2} = \sqrt{17}$,	2 pont
$ AD = BC = \sqrt{5^2 + 2^2} = \sqrt{29}$.	2 pont
Mivel a négyzög szemközti oldalai egyenlő hosszúak, így az állítást belátunk.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. b) harmadik megoldás

Az AB és a DC oldalegyenesek meredeksége is -4 (például ábra alapján).	2 pont
Az AD és az BC oldalegyenesek meredeksége is $\frac{2}{5}$.	2 pont
Mivel a négyzög szemközti oldalalegyneseinek meredeksége egyenlő, ezért azok párhuzamosak, így az állítást belátunk.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. b) negyedik megoldás

A négyzög két átlójának felezőpontja: $F_{JC} = \left(\left(\frac{0+6}{2}; \frac{4+2}{2} \right) \right) = (3; 3)$,	2 pont
$F_{BD} = \left(\left(\frac{1+5}{2}; \frac{0+6}{2} \right) \right) = (3; 3)$.	2 pont
A négyzög átlóinak felezőpontja egybeesik (azaz az átlók felezik egymást), így az állítást belátunk.	1 pont
Összesen: 3 pont	

16. c) első megoldás

A kérdéses szöget bezáró két oldal hossza: $AB = \sqrt{4^2 + 1^2} = \sqrt{17}$, $BC = \sqrt{5^2 + 2^2} = \sqrt{29}$.	1 pont
Az AC átló hossza: $\sqrt{6^2 + 2^2} = \sqrt{40}$.	1 pont
Az ABC háromszögben a kérdéses szöget φ -vel jelölve és felirva a koszinusz-tételt: $\sqrt{40}^2 = \sqrt{17}^2 + \sqrt{29}^2 - 2 \cdot \sqrt{17} \cdot \sqrt{29} \cdot \cos \varphi$.	1 pont
$\cos \varphi = \frac{3}{\sqrt{17} \cdot \sqrt{29}} (\approx 0,1351)$,	2 pont
innen $\varphi \approx 82,2^\circ$.	1 pont
Összesen: 6 pont	